

عوامل مرتبط با خود تنظیمی فشار خون در مبتلایان به پرفشاری خون بر اساس مدل رفتار مبتنی بر هدف در شهر یزد (۱۳۸۵)

دکتر محمد حسین باقیانی مقدم^۱ - سهیلا عیوضی^۲ -
دکتر سید سعید مظلومی محمودآباد^۳ - دکتر حسین فلاح زاده^۴

چکیده

زمینه و هدف: فشار خون یک بیماری مزمن بدون علامت است که بسیاری از افراد بالای ۳۵ سال را در جهان گرفتار کرده است و مهمترین عامل تمام بیماریهای قلبی-عروقی، سکته‌ها، حملات قلبی، بیماری کلیه و ... می‌باشد؛ همچنین اولین عامل ایجادکننده ناتوانی و مرگ می‌باشد و قابل درمان نیست ولی لازم است مدیریت شود. لازمه مدیریت فشارخون، خود تنظیمی است که به عنوان فرایند روحی و جسمی تعریف می‌شود که فرد را برای رسیدن به هدفی مدیریت می‌نماید. مطالعه حاضر با هدف تعیین عوامل مرتبط با خودتنظیمی فشارخون در بیماران مبتلا به پرفشاری خون بر اساس مدل رفتار مبتنی بر هدف انجام شد.

روش تحقیق: در این مطالعه توصیفی-تحلیلی که به صورت مقطعی انجام گرفت، تعداد ۲۰۰ نفر از مراجعه‌کنندگان به مراکز بهداشتی، درمانی شهر یزد، طی دو مرحله انتخاب شدند. ابتدا مراکز بهداشتی به روش خوشه‌ای انتخاب و سپس از هر مرکز، بیماران به روش تصافی ساده مورد بررسی قرار گرفتند. پرسشنامه به روش مصاحبه تکمیل گردید. روایی محتوی این پرسشنامه از طریق پانل خبرگان و ثبات درونی (پایایی) آن با استفاده از آلفای کرونباخ ($\alpha=0/83$) تعیین شد. داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار آماری SPSS.WIN. (۱۱/۵) و آزمونهای ضریب همبستگی، من ویتنی، کروسکال والیس و رگرسیون مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

یافته‌ها: ۴۵/۵٪ از افراد مورد مطالعه مرد و ۵۴/۵٪ زن بودند. میانگین سالهای ابتلا به فشارخون $8/7 \pm 7/6$ سال بود. هدف ۶۱/۵٪ از بیماران برای مراجعه به مرکز بهداشت کاهش فشارخون و هدف ۳۸/۵٪ آنها نگهداری فشار خون بود. بین تمام متغیرهای مدل رفتار مبتنی بر هدف به استثنای یکی از آنها (هیجانان منفی پیش‌بینی شده) رابطه معنی‌دار آماری مشاهده گردید ($P < 0/001$). بین خودتنظیمی فشار خون و تمام متغیرهای مدل و جنس بیماران نیز رابطه معنی‌دار آماری وجود داشت ($P < 0/001$).

نتیجه‌گیری: بر اساس یافته‌های این تحقیق، مدل رفتار مبتنی بر هدف قادر است بیش از ۵۲٪ از عوامل مرتبط با خودتنظیمی فشارخون را توضیح دهد؛ بنابراین می‌توان آن را به عنوان پایه و اساسی برای مداخله‌های آموزشی جهت کاهش و کنترل فشار خون در بیماران مبتلا به پرفشاری خون مورد توجه قرار داد.

واژه‌های کلیدی: فشارخون؛ مدل رفتار مبتنی بر هدف؛ خودتنظیمی

مجله علمی دانشگاه علوم پزشکی بیرجند (دوره ۱۵؛ شماره ۳؛ پاییز ۱۳۸۷)

دریافت: ۱۳۸۵/۰۹/۲۰ پذیرش: ۱۳۸۶/۰۹/۱۳

^۱ نویسنده مسؤول؛ دانشیار گروه آموزشی خدمات بهداشتی دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

آدرس: یزد- بلوار دانشجو - دانشکده بهداشت

تلفن: ۰۳۵۱-۶۲۳۸۶۲۶-۰۳۵۱-۶۲۳۸۵۵۵. نمابر: ۰۳۵۱-۶۲۳۸۵۵۵. پست الکترونیکی: baghianimoghadam@yahoo.com

^۲ کارشناس ارشد آموزش بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

^۳ دانشیار گروه آموزشی مبارزه با بیماریها، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد

^۴ استادیار گروه آمار و اپیدمیولوژی دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد